

до словників, якщо виникає будь-який сумнів щодо правильності вживання слова, розвивати увагу до незнайомих слів, потребу запам'ятати, з'ясувати їх значення, ввести у мовлення...» [6, с. 49].

Отже, практичний досвід педагога свідчить, що техніка мовлення викладача вимагає тренувань, особливо в перші роки педагогічної діяльності (наприклад, виразне читання вголос тощо), глибокої роботи над дикцією, постійного вдосконалення мовленнєвого дихання (наприклад, декламація віршів тощо), самоконтролю та розвитку культури мовлення, створення для себе установки на оволодіння правильним літературним мовленням у всіх ситуаціях мовленнєвого спілкування. Оволодіння технікою мовлення та виразного читання сприятиме оформленню такого мовлення, яке внаслідок своєї правильності й емоційно-естетичної завершеності допоможе передати думку й почуття педагога, викликати відповідну реакцію студента, успішно розв'язати педагогічні завдання, що повсякчас постають перед педагогом.

Список використаних джерел:

1. Савенкова Л.О. Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх педагогів до професійного спілкування / Л.О. Савенкова. – К.: КДЕУ, 1997. – 128 с.
2. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності / В.В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
3. Олійник Г.А. Виразне читання. Основи теорії. Посібник для вчителів / Г.А. Олійник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 224 с.
4. Рубан Л.І. Роль техніки мовлення в системі педагогічної майстерності майбутніх учителів початкової школи / Л.І. Рубан // Наукові записки кафедри педагогіки. – Вип. XXXI. – Харків, 2013. – С. 248-256.
5. Капська А. Й. Виразне читання / А.Й. Капська. – Київ: «Вища школа», 1986.
6. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; [за ред. І.А. Зязюна]. – К.: Вища шк., 1997. – 349 с.

Змійовська М.І.

студент,

Науковий керівник: Камбалова Я.М.

доцент факультету історичної освіти,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ОСНОВНІ НАПРЯМИ НАВЧАЛЬНОЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ

Сьогодні в системі загальноосвітньої школи України краєзнавчі знання формуються у процесі вивчення як окремих курсів з історії краю, так і навчального предмету історії, змістове наповнення якого щодо краєзнавчого матеріалу досить різноманітне, зумовлене специфікою історичного розвитку певного краю, його конкретно-історичними особливостями [17, с. 22].

Джерельну базу навчальної краєзнавчої діяльності становлять документи, що регулюють розвиток шкільного краєзнавства в Україні: «Постанова № 789 від 10 червня 2002 р. «Про затвердження Програми розвитку краєзнавства на період до 2010 р.», «Проект Програми розвитку краєзнавства на період до 2025 р.», «Державна національна програма «Освіта», «Концепція краєзнавчої

освіти та виховання (шкільної, позашкільної, педагогічної)», «Національна доктрина розвитку освіти» та інші документи. Основи вітчизняної теорії краєзнавства були закладені К. Ушинським. Він визначив краєзнавство як педагогічне поняття, виділивши в ньому суспільно-економічний, освітньо-виховний і методичний аспекти. Висвітленням даного напрямку займалися вітчизняні дослідники: Я. Серкіз, В. Мисан, М. Соловей, О.Тімець, В. Бугрій, В. Обозний.

Шкільне краєзнавство ми розглядаємо у трьох взаємозв'язаних аспектах: а) як систему знань про рідний край; б) як підхід (принцип) у викладанні навчального матеріалу; в) як напрям практичної діяльності. Його методика відповідно диференціюється, залежить від форми і поділяється на методику вивчення курсу «Рідний край», методику використання краєзнавства на уроках та методику позакласної і позашкільної краєзнавчої роботи. Одночасно виявлено деякі проблеми в організації вивчення цього курсу [94].

Як зазначає В.В. Бенедюк, «основні напрями краєзнавчих пошуків школярів у цілому визначаються змістом навчальних програм. Головна увага при цьому зосереджується на розкритті найважливіших закономірностей у природному середовищі». Але краєзнавство розглядається не як тимчасовий компонент методики навчання, а як систематична, цілеспрямована навчальна та навчально-пошукова діяльність школярів і вчителя [12, с. 10-11].

Історичне краєзнавство є складовою частиною краєзнавства, історичної регіоналістики, історичної науки загалом. Використовуючи напрацювання істориків-регіоналістів 20-х років, об'єктно-предметну сферу історичної регіоналістики можна визначити в такий спосіб:

- осмислення регіональної специфіки в просторовому вимірі;
- дослідження історії України та української історіографії в регіональному контексті;
- ретроспективне дослідження територіальної структури та прогнозування оптимальної моделі регіональної організації;
- регіональні особливості розвитку історичної думки;
- історія регіонів як системоутворюючих цілісностей;
- проблеми локалізації населення і територіальних зв'язків;
- історія колонізаційних процесів, міграцій;
- історія міських і сільських поселень.

Сьогодні, коли краєзнавство високо цінується і підтримується державою, воно витікає з нормативних вимог до організації освітньо-виховного процесу, безперервної історичної освіти в Україні [17, с. 26]. В системі загальноосвітньої школи України краєзнавчі знання формуються у процесі вивчення як окремих курсів з історії краю, так і навчального предмету історії.

Заявлена в новій програмі для 11-річної загальноосвітньої школи ідея вдосконалення історичного краєзнавства, як складової змісту історії України, вимагає нових підходів щодо її реалізації. У пояснювальній записці програми з історії вказано: «Вперше більшу увагу приділено регіональній та місцевій історії (історії краю), що дає можливість виховувати патріотичні та державницькі почуття та якості школярів, посилює інтерес до історичної інформації. В темах «історія краю» передбачений насамперед розгляд історичного матеріалу місцевості, де розташована школа: міста, селища, села, району. Зміст відповідних тем передбачає як вивчення конкретних подій,

явищ, історичних постатей краю, так і порівняння їх із подіями та явищами, що відбувались на території країни в цілому. Такі теми потребують широкого залучення учнів до самостійної пізнавальної діяльності, зокрема з елементами досліджень» [94].

Робота по організації етнографічних краєзнавчих досліджень учнями може мати таку сутність і послідовність:

- вид і назва етнографічного твору;
- давність виявленого твору, предмета та його місцезнаходження, реєстрація (село, район, область);
- дата запису (рік, місяць, число);
- автор твору (певна особа, колектив);
- наявність регіональної специфіки;
- ступінь поширення етнографічного твору в даній місцевості.

Важливо провести з учнями екскурсії в музеї етнографії з подальшою підготовкою повідомлень, виступів на такі теми: «Українське житло та його особливості», «Особливості побуту населення Київщини», «Особливості одягу населення Полісся», «Старовинні знаряддя праці селян на території краю». З метою систематизації і закріплення знань з етнографії можна з учнями провести вікторини: «Чи знаєте ви народні ремесла краю?», «Традиційний одяг етнічних груп краю та його елементи» [84, с. 56].

Важливим краєзнавчим об'єктом для вивчення може стати вивчення історія свого роду. З метою поглиблення цієї роботи можна організувати і провести цикл бесід на тему: «Пам'ять родоводу». «Історія роду – історія нашого народу»; експедицію: «Визначні діячі краю та їхні родичі» [84, с. 57].

Зацікавленість певної частини учнів школи історією родоводу і родинними традиціями може сприяти створенню секції «Пам'ять родоводу». [84, с. 57].

Будь яка група пам'яток, будь яка сфера діяльності людини може бути об'єктом історичного дослідження – у цьому сенсі діапазон історичного краєзнавства справді неосяжний. Практично немає меж і у визначенні граней життя суспільства – економічного, політичного, соціокультурного – які воно охоплює. Краєзнавця цікавить археологія і етнографія, історія міст і сіл та їхнє архітектурне обличчя, історична екологія й історична демографія, стан тієї чи іншої пам'ятки і долі відомих і невідомих діячів науки та культури. Опубліковані матеріали конференцій з історичного краєзнавства нагадують енциклопедичні видання – з тією, щоправда, різницею, що величезний матеріал не завжди піддається раціональному упорядкуванню і систематизації. Складність у визначенні об'єктно-предметної сфери історичного краєзнавства, на думку фахівців, можна пояснити певною невідповідністю між масштабами краєзнавства як суспільного явища і рівнем його наукового осмислення [17, с. 42].

Отже, важко не погодитися з М. Кострицею, котрий зазначає, що сучасне краєзнавство має вигляд досить суперечливого комплексу дисциплін, підходів, принципів та світоглядних орієнтацій. У цьому комплексі уживаються між собою регламентованість і невизначеність, глобальність і локальність, ґрунтовність і верхоглядство, професійність і відверте аматорство. Як загальна теорія краєзнавства, так і теоретико-методологічні

засади його окремих структурних елементів, напрямів потребують значно ширшого розроблення.

Список використаних джерел:

1. Бенедюк В.В. Організація краєзнавчої роботи учнів у процесі вивчення фізичної географії основної школи (V-IX класи): Автореф. дис. ... кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання географії / Валентина Володимирівна Бенедюк. – Інсти-тут педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 24 с.
2. Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник / А.П. Середняк – Ч.І. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 130 с.
3. Туристсько-краєзнавча робота у вищому педагогічному закладі : організаційні та методичні аспекти : навчальний посібник / [О.В. Тімець, С. Серебряй, Ю.А. Грабовський та ін.]. – Умань: Візаві, 2006. – 236 с.
4. Про затвердження списку пам'ятників мистецтва, історії та археології Української РСР: Постанова Ради Міністрів Української РСР від 21 липня 1965 р. № 711. [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://www.infocompass.org/geo_html/chapter9/docs9/pro_zh_spyshku_pamyatnykiv_mystectva_istoriyi_ta_arxeologiyi.doc.

Ковалев А.С.

преподаватель специальных дисциплин,

Горный колледж

ГВУЗ «Криворожский национальный университет»

МЕТОДИКА ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ ПО УЧЕБНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ: «КАРЬЕРНЫЕ МАШИНЫ И КОМПЛЕКСЫ», «КАРЬЕРНЫЙ ТРАНСПОРТ», «МОНТАЖ И РЕМОНТ ГОРНОГО ОБОРУДОВАНИЯ»

В настоящее время проблемы и методы использования технических средств для повышения эффективности работы студентов и контроля их знаний в процессе обучения по кредитной технологии являются актуальными.

Традиционные методы текущего контроля по вышеназванным учебным дисциплинам, которые включают в себя устный опрос на занятиях, обязательные контрольные работы 2-3 раза в семестр, курсовой проект по дисциплине «Монтаж и ремонт горного оборудования» остались, но эффективность этих методов значительно снизилась, так как изменились учебные планы. Если преподаватель ведет две группы (иногда и больше), у которых количество кредитов, выделяемых на дисциплину, разное или одинаковое, то сроки проведения контрольных работ и защиты курсового проекта – одни и те же, т.е. преподаватель должен осуществить контроль большого количества студентов в очень сжатый период. Эффективность и качество контроля при этом становятся явно недостаточными.

Все усложняющиеся требования фундаментальной подготовки молодых специалистов не позволяют считать методику преподавания вышеназванных дисциплин отработанной и совершенной. Остается немало спорных вопросов о всех сторонах преподавания, в частности, проблема организации разумного